

VLAAMSE REGULATOR VOOR DE MEDIA

Onafhankelijk toezichthouder voor
de Vlaamse audiovisuele media

KAMER VOOR ONPARTIJDIGHEID EN
BESCHERMING VAN MINDERJARIGEN

ZAAK VAN J.G. t. NV MEDIALAAN

(dossier nr. 2016/220)

BESLISSING nr. 2016/015

25 april 2016

In de zaak van J.G. tegen NV MEDIALAAN,

De Vlaamse Regulator voor de Media (kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen), samengesteld uit:

Dhr J. KAMOEN, *voorzitter*,
Mevr L. D'HAENENS, *ondervoorzitter*,
Dhr H. BLOEMEN,
Mevr D. DE POOT,
Mevr F. FIERS,
Dhr L. HELLIN,
Mevr E. LIEVENS,
Mevr B. NIELANDT,
Dhr R. OTTEN,
Dhr B. STURTEWAGEN,
Dhr H. VAN HUMBEECK, *leden*,

en Mevr M. VAN LOKEREN, *griffier*,

Na beraadslaging,

Neemt op 25 april 2016 de volgende beslissing:

FEITEN EN PROCEDURE

1. Op 8 februari 2016 heeft J.G., per aangetekende brief bij de Vlaamse Regulator voor de Media (hierna: VRM) een klacht ingediend tegen NV MEDIALAAN (hierna: Medialaan), met maatschappelijke zetel Medialaan 1 te 1800 Vilvoorde.

De klacht heeft betrekking op het programma 'Hens Behaving Badly', dat op 6 februari 2016 omstreeks 8u45 is uitgezonden op Vitaya, een omroepprogramma van Medialaan.

Volgens de klager zijn *"tijdens het programma [...] op verschillende momenten beelden getoond die niet geschikt zijn voor minderjarige kijkers."*

2. Medialaan heeft per aangetekende brief en per e-mail van 4 maart 2016 gereageerd op de voornoemde klacht.
3. J.G. en Medialaan zijn conform de voorgeschreven termijnen rechtsgeldig en aangetekend uitgenodigd voor een hoorzitting bij de Kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen (hierna: de Kamer) van de VRM.

Op de zitting van 14 maart 2016 wordt Medialaan vertegenwoordigd door

Sven Van Damme, bedrijfsjurist. De klager maakt geen gebruik van de mogelijkheid om mondeling toelichting te geven bij zijn klacht.

4. Medialaan bezorgt per aangetekende brief en per e-mail van 18 maart 2016 bijkomende verduidelijkingen en een ondertitelde versie van de uitzending aan de VRM.

TOEPASSELIJKE REGELS

5. Artikel 42 van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie (hierna: het Mediadecreet) luidt als volgt:

“Lineaire televisieomroeporganisaties mogen geen programma’s uitzenden die de lichamelijke, geestelijke of zedelijke ontwikkeling van minderjarigen ernstig zouden kunnen aantasten, met name programma’s waarin pornografische scènes of beelden van nodeloos geweld voorkomen.

Deze bepaling geldt ook voor andere programma’s die schade kunnen toebrengen aan de lichamelijke, geestelijke of zedelijke ontwikkeling van minderjarigen, tenzij door de keuze van het tijdstip van uitzending of door technische maatregelen wordt gewaarborgd dat minderjarigen in het verzorgingsgebied of zendgebied de uitzendingen normaliter niet zullen zien of beluisteren.

Als dergelijke programma’s ongecodeerd worden uitgezonden, moeten ze voorafgegaan worden door een akoestische waarschuwing of moeten ze gedurende de hele uitzending herkenbaar zijn aan een visueel symbool.

De bepalingen van het eerste en het tweede lid gelden ook voor aankondigingen van programma’s die uitgezonden worden door lineaire televisieomroeporganisaties.”

A. Argumenten van de klager

6. J.G. geeft aan dat hij als vader van twee minderjarige (tiener)dochters een belang heeft bij het indienen van de klacht tegen de uitzending in kwestie van ‘Hens Behaving Badly’ op Vitaya.

Volgens de klager bevat het programma, dat op een zaterdagmorgen tussen 9u en 10u geprogrammeerd stond, op verschillende momenten beelden die niet geschikt zijn voor minderjarige kijkers. Expliciete voorbeelden daarvan zijn, aldus de klager, te zien tussen minuut 20 en minuut 23 van de betreffende uitzending.

J.G. voert ten slotte ook aan dat de uitzendingen van 'Hens Behaving Badly' zonder leeftijdsbeperking vrij te bekijken zijn via Stievie FREE.

B. Argumenten van Medialaan

7. Medialaan verduidelijkt dat 'Hens Behaving Badly' een observationele documentairereeks is uit het Verenigd Koninkrijk waarbij bruiden-in-spe worden gevolgd tijdens hun vrijgezellenfeest. Vrijgezellenfeesten zijn in de loop der jaren een industrie geworden waarin heel veel geld omgaat. Het programma brengt deze wereld uitgebreid in beeld.

De uitzending van 'Hens Behaving Badly', die het voorwerp uitmaakt van deze klacht, behoort tot het eerste seizoen van het programma. Hiervoor heeft Medialaan een licentieovereenkomst met Endemol Shine afgesloten.

Na de hoorzitting bezorgt Medialaan op vraag van de Kamer een kopie van de uitzending met ondertitels, aangezien deze ontbraken op de opname die eerder was aangeleverd. Medialaan bevestigt in dit verband dat bij aankoop van het betreffende programma er nog geen ondertiteling of aangepaste voice-over aanwezig was. In dergelijke gevallen stuurt zij de tapes naar externe dienstverleners die instaan voor de ondertiteling en het inlezen van de teksten. De taken van deze dienstverleners zijn, aldus Medialaan, tot het voorgaande beperkt en zij beoordelen op geen enkel moment de inhoud van de programma's, waarvan de planning op dat ogenblik bovendien nog niet gekend is. Bij Medialaan gebeurt dan enkel nog een louter technische controle van de ondertiteling.

8. Om te bepalen of aangekochte programma's schadelijk kunnen zijn voor minderjarigen doet Medialaan een beroep op online databanken uit andere landen. Voor dit programma werd 'Kijkwijzer', het Nederlandse classificatiesysteem, geconsulteerd. Volgens Medialaan heeft de Kamer het belang van leeftijdscode van buitenlandse classificatiesystemen onder meer op een informatievergadering in november 2011 erkend. Ook andere experts en studies in België verwijzen naar 'Kijkwijzer'. Vertegenwoordigers van het Nederlands Instituut voor de Classificatie van Audiovisuele Media, dat 'Kijkwijzer' coördineert, zijn bovendien onlangs door de bevoegde ministers in België uitgenodigd om het classificatiesysteem toe te lichten, aldus Medialaan. De betrouwbaarheid van deze databank blijkt volgens Medialaan overigens nog meer doordat Vlaams minister van Media Sven Gatz intussen heeft aangegeven een licentie te willen nemen op de Nederlandse 'Kijkwijzer' ter vervanging van de filmkeuring.

Medialaan geeft aan dat 'Hens Behaving Badly' volgens 'Kijkwijzer' een programma betreft dat door alle leeftijden kan worden bekeken en dus niet schadelijk is. Het gegeven dat in de programmareeks

vrijgezellenfeesten in beeld worden gebracht, waarbij af en toe strippers zijn te zien, heeft niet geleid tot ongeschiktheid van het programma voor kinderen of minderjarigen. Er wordt wel aangegeven dat in het programma 'Grof Taalgebruik' voorkomt. 'Kijkwijzer' verbindt deze aanwezigheid, die meer specifiek kan slaan op seksueel taalgebruik dat niet gepaard gaat met seksuele handelingen, volgens Medialaan niet met een leeftijdsindicatie, omdat er geen onderzoek is dat uitwijst dat grof taalgebruik voor een bepaalde leeftijdscategorie schadelijker is dan voor andere.

9. Met betrekking tot het uitzendtijdstip verduidelijkt Medialaan tijdens de hoorzitting dat 'Hens Behaving Badly' een eerste keer rond 23u 's avonds wordt uitgezonden. Aangezien het programma echter volgens 'Kijkwijzer' geschikt is voor alle leeftijden, heeft zij niet specifiek voor een laat uitzenduur gekozen en worden herhalingen ook overdag uitgezonden, zoals in dit geval op zaterdag rond 9u 's morgens.

Medialaan voegt hieraan toe dat Vitaya een zender is die niet gericht is op kinderen of minderjarigen, maar wel op vrouwen tussen 18 en 54 jaar.

10. Ten slotte wil de omroeporganisatie ook haar excuses aanbieden aan J.G., indien hij of zijn kinderen toch geschokt zouden zijn door het bekijken van het programma. Zij heeft nooit de bedoeling gehad om de kijkers te choqueren. Aan de dienst 'scheduling' is dan ook gevraagd om extra aandacht te hebben voor de onderwerpen van de programma's en hiermee zoveel mogelijk rekening te houden bij het opstellen van het programmaschema.

C. Beoordeling

11. Artikel 42 van het Mediadecreet bevat enerzijds een absoluut verbod op uitzendingen die de lichamelijke, geestelijke of zedelijke ontwikkeling van minderjarigen *"ernstig zouden kunnen aantasten"* en anderzijds een relatief verbod met betrekking tot uitzendingen die *"schade zouden kunnen toebrengen"*.

Uitzendingen die onder het relatieve verbod van artikel 42, tweede lid, van het Mediadecreet vallen mogen toch worden getoond indien ofwel door technische maatregelen (codering) ofwel door de keuze van het tijdstip van uitzending wordt gewaarborgd dat minderjarigen de uitzendingen normaliter niet zullen zien of beluisteren. Bij dergelijke ongecodeerde uitzendingen moet bovendien, krachtens artikel 42, derde lid, van het Mediadecreet, naast de keuze van het tijdstip van uitzending, een akoestische waarschuwing of visueel symbool worden gebruikt.

12. De Kamer dient in de eerste plaats te beoordelen of de inhoud van de

voorliggende uitzending van 'Hens Behaving Badly' (aflevering 3: 'Nomi & Lisa', van seizoen 1), potentieel schadelijk is voor minderjarigen, in de zin van artikel 42 van het Mediadecreet. Meer bepaald de fragmenten tussen minuut 20 en minuut 23 worden door de klager in dit verband als nader te bekijken voorbeelden aangehaald.

Uit de beelden blijkt dat in de bewuste uitzending van 6 februari 2016 van 'Hens Behaving Badly' twee groepen vriendinnen worden gevolgd die de laatste avond vieren van één van hen, respectievelijk Lisa en Nomi, als ongehuwde vrouw. Zoals de titel van het programma doet vermoeden, gedragen de vrouwen zich hierbij zeer uitgelaten.

Zo is onder meer te zien hoe Lisa en haar vriendinnen zich naar een nachtclub begeven waar stevig wordt gedronken en een stripper een optreden voor hen verzorgt. In de fragmenten waarnaar de klager verwijst, wordt getoond hoe de stripper in politie-uniform zich gaandeweg van al zijn kledij ontdoet en daarbij seksueel uitdagende houdingen aanneemt en obscene gebaren maakt. Deze scènes met de stripper worden afgewisseld met korte gesprekken waarin de vriendinnen terugblikken op de avond. In één van deze scènes is meer bepaald te zien hoe de stripper, op zijn rug gefilmd, volledig naakt op de aanstaande bruid gaat zitten en met zijn geslachtsdelen in haar aangezicht zwaait. In een volgend fragment staat de naakte stripper op zijn handen. Zijn achterwerk is hierbij naar het gelaat gedraaid van Lisa's moeder die ondertussen op zijn billen slaat.

Ook de taal die gehanteerd wordt tijdens deze aflevering - waarin Engels wordt gesproken, maar zoals Medialaan aangeeft Nederlandstalige ondertitels en een Vlaamse voice-over bij werden geplaatst - is vaak grof (vb. *"laten we ons lam zuipen"*) en ook seksueel getint. Tijdens een drankspelletje van Nomi en haar vriendinnen gaat het gesprek bijvoorbeeld onomwonden over *"beffen"*, *"slikken"*, *"wippen"* en *"het anaal doen"*.

Wat de potentiële schadelijkheid betreft van beelden met seksuele handelingen of van seksueel gerelateerd taalgebruik voor minderjarigen, heeft de Kamer eerder al geoordeeld dat jonge kinderen seksuele handelingen of boodschappen vaak nog niet goed kunnen interpreteren, waardoor misverstanden mogelijk zijn die jonge kinderen bv. angstig en ongemakkelijk doen voelen of onzeker maken over volwassenen in hun omgeving. Kinderen vanaf 12 jaar – bovendien ook minderjarigen die volop in seksuele ontwikkeling zijn – begrijpen wel langzamerhand de beelden en terminologie, maar kunnen daarom nog niet steeds de verstrekte informatie plaatsen of vatten. Mogelijk vormen ze zich een onrealistisch en onwenselijk beeld over wat seks inhoudt of kan het bekijken van de beelden in kwestie tot angstgevoelens leiden of schade toebrengen aan hun seksuele ontwikkeling. De ontwikkeling van de seksualiteit is leeftijdsgebonden en het is daarom erg belangrijk dat de informatie die

wordt verstrekt ook leeftijds- en ontwikkelingsadequaats is.¹

Bovendien kan ongekuist en grof taalgebruik in het algemeen door kinderen als gewoon worden beschouwd of mogelijk zelfs als nastrevenswaardig. Kinderen nemen vaak een voorbeeld aan de taal die wordt gebruikt in de media, meer bepaald op televisie. Het overnemen van grof taalgebruik en schuttingtaal is een mogelijk schadelijk gevolg voor minderjarigen.²

Leeftijdscodes van buitenlandse classificatiesystemen, zoals 'Kijkwijzer', kunnen een aanwijzing vormen voor de Kamer bij de toetsing van een uitzending aan artikel 42 van het Mediadecreet. Dit betekent echter niet dat de Kamer zich hiertoe hoeft te beperken noch dat ze gebonden is door buitenlandse leeftijdscores.³ Zoals Medialaan terecht aanvoert, geeft 'Kijkwijzer' bij het voorliggende programma: 'Hens Behaving Badly' - althans voor het eerste seizoen uit 2013 in zijn geheel - de leeftijds categorie 'AL' of 'Alle Leeftijden' aan.⁴

De Kamer treedt de kwalificatie van de leeftijdscode 'AL' echter niet bij, met betrekking tot deze aflevering van het programma. De aflevering bevat wel degelijk seksueel getinte beelden en uitspraken die potentieel schadelijk kunnen zijn voor minderjarigen in de zin zoals hiervoor uiteengezet.

In dit kader kan worden opgemerkt dat hoewel het 'Kijkwijzer'-systeem toelaat dat een serie per seizoen op basis van een steekproef wordt geclassificeerd (waarbij de classificatie van het seizoen wordt bepaald door de zwaarst geclassificeerde aflevering binnen deze steekproef), hierdoor niet is verzekerd dat de werkelijke leeftijdsclassificatie van iedere aflevering van het betreffende seizoen steeds overeenstemt met de leeftijds aanduiding bij dit seizoen.⁵

Bovendien wordt door 'Kijkwijzer', zoals Medialaan ook aanstipt, naast de leeftijds aanduiding 'AL' eveneens het pictogram voor 'Grof Taalgebruik' weergegeven bij 'Hens Behaving Badly'. Grof taalgebruik, waarvan daadwerkelijk sprake is in de kwestieuze aflevering, wordt door 'Kijkwijzer' niet met een leeftijdsindicatie verbonden, maar enkel omdat er onduidelijkheid bestaat over welke leeftijd het meest gevoelig is voor de effecten van grof taalgebruik. Het classificatiesysteem betwist derhalve niet dat kinderen mogelijk schadelijke gevolgen kunnen ondervinden van grof taalgebruik, onder meer door hieraan een voorbeeld te nemen.⁶

Gelet op wat voorafgaat is de Kamer van oordeel dat deze aflevering van 'Hens Behaving Badly' geen programma betreft dat de lichamelijke,

¹ Zie onder meer VRM beslissing nr. 2010/041 van 28 september 2010 en beslissing nr. 2015/069 van 1 december 2015.

² Zie VRM beslissing nr. 2012/022 van 3 juli 2012.

³ Zie onder meer VRM beslissing nr. 2014/027 van 11 juni 2014.

⁴ Zie website 'Kijkwijzer': <http://www.kijkwijzer.nl/hens-behaving-badly/page26-0-242849.html>.

⁵ Art. 11: Series, Deelreglement Televisie, Kijkwijzer, 1 november 2014: " [...] de Media-instelling [blijft] verantwoordelijk [...] voor iedere aflevering van het betreffende seizoen."

⁶ Zie Kijkwijzer, Classificaties uitgelegd: grof taalgebruik: <http://www.kijkwijzer.nl/classificaties-uitgelegd/page208.html>.

geestelijke of zedelijke ontwikkeling van minderjarigen ernstig zou kunnen aantasten, en waarvoor een absoluut verbod geldt in toepassing van artikel 42, eerste lid, van het Mediadecreet.

De Kamer is echter van oordeel dat de inhoud van de aflevering, met seksueel geladen beelden en (grof) taalgebruik, van dien aard is dat zij voor minderjarige kijkers leeftijds- en ontwikkelingsinadequaat is en dat het risico bestaat dat de inhoud schade toebrengt aan de lichamelijke, geestelijke of zedelijke ontwikkeling van minderjarigen overeenkomstig artikel 42, tweede lid, van het Mediadecreet.

13. Uitzendingen die onder dit relatieve verbod van artikel 42, tweede lid, van het Mediadecreet vallen mogen enkel worden getoond indien ofwel door technische maatregelen (codering) ofwel door de keuze van het tijdstip van uitzending wordt gewaarborgd dat minderjarigen de uitzendingen normaliter niet zullen zien of beluisteren. Bij dergelijke ongecodeerde uitzendingen moet bovendien, naast de keuze van het tijdstip van de uitzending, een akoestische waarschuwing of visueel symbool worden gebruikt, overeenkomstig artikel 42, derde lid, van het Mediadecreet.

De bewuste uitzending van 'Hens Behaving Badly' is ongecodeerd uitgezonden op Vitaya, een omroepprogramma dat niet enkel digitaal maar ook nog steeds analoog wordt doorgegeven. Deze uitzending vond plaats op zaterdag 6 februari 2016 omstreeks 9u 's morgens. Dit is een tijdstip waarop een breed publiek kan worden bereikt en zeker tijdens het weekend ook een minderjarig publiek. Daardoor was niet gewaarborgd dat minderjarigen de uitzending niet zouden zien. Medialaan heeft in haar verweer bovendien ook zelf toegegeven dat dergelijk uitzenduur mogelijk niet het meest geschikte moment was. Het argument van Medialaan dat het zenderprofiel van Vitaya niet gericht is tot jongeren of kinderen overtuigt niet.⁷

Evenmin werd de uitzending voorafgegaan door een akoestische waarschuwing of was het gedurende de hele uitzending herkenbaar aan een visueel symbool.

14. Uit wat voorafgaat volgt dat Medialaan bij deze uitzending van het programma 'Hens Behaving Badly', de bepalingen van artikel 42, tweede en derde lid, van het Mediadecreet heeft geschonden.

Het getuigt van onzorgvuldigheid om een programma met dergelijke titel en onderwerp, na initiële uitzending omstreeks 23u, te heruitzenden op zaterdagmorgen 9u. Medialaan had bij de uitzending van deze aflevering, ook al gaat het om een aangekochte programmareeks, niet zonder meer mogen steunen op een buitenlands classificatiesysteem waarbij de leeftijds aanduiding wordt toegekend aan het gehele seizoen op basis van

⁷ Zie VRM beslissing nr. 2014/027 van 11 juni 2014.

een steekproef. Een omroeporganisatie is immers steeds zelf verantwoordelijk voor de omroepdiensten die zij aanbiedt en het naleven van de relevante bepalingen, *in casu* artikel 42, van het Mediadecreet.

Bij het bepalen van de sanctie houdt de Kamer rekening met het gegeven dat zij naar aanleiding van een uitzending - eveneens op Vitaya - van het programma 'Hoe schoon is...', bij VRM beslissing nr. 2014/027 van 11 juni 2014 voor een soortgelijke inbreuk reeds een waarschuwing als sanctie heeft opgelegd.

Bijgevolg is een administratieve geldboete van 1250 euro in voorliggend geval een gepaste sanctie.

OM DEZE REDENEN, DE VLAAMSE REGULATOR VOOR DE MEDIA

Verklaart de klacht van J.G. ontvankelijk en gegrond.

Stelt in hoofde van NV MEDIALAAN een inbreuk vast op artikel 42, tweede en derde lid, van het Mediadecreet.

Legt overeenkomstig artikel 229, 4°, van het Mediadecreet NV MEDIALAAN daarvoor een administratieve geldboete van 1250 euro op.

Aldus uitgesproken te Brussel op 25 april 2016.

M. VAN LOKEREN
griffier

J. KAMOEN
voorzitter

Tegen deze beslissing kan beroep tot nietigverklaring worden aangetekend bij de Raad van State. Dat beroep moet worden ingesteld bij aangetekende brief binnen zestig dagen na de kennisgeving, overeenkomstig de bepalingen van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het besluit van de regent van 23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.